

Sp. zn. 380/2021/VOP/JČ
Č. j. KVOP-45050/2021
Datum 1. listopadu 2021

Vážená paní A.,

dovolte mi, abych Vás seznámil se závěry, k nimž jsem dospěl šetřením Vašeho podnětu, v němž jste si stěžovala na nízkou výši svého starobního důchodu.

Po seznámení s postupem České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ve Vaší důchodové záležitosti jsem dospěl k závěru, že **ČSSZ se při rozhodování o Vašem starobním důchodu dopustila pochybení spočívajícího v přednostním zhodnocení doby zaměstnání v Kazachstánu místo české náhradní doby důchodového pojištění z důvodu péče o dítě ve věku do 4 let věku v období od 13. 6. 1979 do 12. 6. 1980 a od 6. 7. 1981 do 12. 6. 1983.**

V rámci šetření jsem zjistil, že Vám byl starobní důchod přiznán na základě odstranění tvrdosti, protože jste do České republiky přišla jako osoba s prokázaným českým původem na pozvání vlády ČR z Kazachstánu, tj. coby krajanka. Česká republika nemá s Kazachstánem uzavřenu žádnou smlouvu o sociálním zabezpečení. Při rozhodování o dávkách důchodového pojištění osob, které byly důchodově pojištěny i v Kazachstánu, proto ČSSZ započítává pouze doby důchodového pojištění a náhradní doby důchodového pojištění získané podle českých právních předpisů, nikoliv však doby kazašské.

U krajanů pak na základě Příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 30/2006 je ČSSZ povinna k českým dobám pojištění připočítat ještě kazašskou dobu pojištění. Pokud dotčeným osobám se započtením kazašské doby vznikne nárok na důchod, přiznává jim ČSSZ tuto dávku v rámci odstranění tvrdosti ve výši dílčího českého důchodu (tj. vypočte výši dávky, která by podle českých právních předpisů osobě náležela, kdyby všechny doby pojištění získala na území ČR – tj. stanoví tzv. teoretickou výši důchodu a poté tuto teoretickou výši pokrátí poměrem českých dob pojištění vůči všem dobám pojištění – tj. stanoví tzv. dílčí důchod). Dílčí důchod pak odpovídá dobám důchodového pojištění, které osoba získala v ČR.

Dle ustanovení § 104 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se doba péče o malé dítě před 1. lednem 1996 hodnotí za podmínek stanovených předpisy platnými před tímto dnem jako náhradní doba pojištění v rozsahu stanoveném zákonem o důchodovém pojištění [§ 5 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění – tj. v rozsahu prvních 4 let od narození dítěte]. Dle ustanovení § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění platí, že za náhradní dobu pojištění se považují též náhradní doby získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem a doba pobírání důchodu za výsluhu let. Dle ustanovení § 11 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění do 31. 12. 1995, pokud nevyplývá něco jiného z mezinárodních smluv, hodnotí se z náhradních dob v cizině pro vznik a výši nároků na důchod mj. doba uvedená § 9 odst. 1 písm. e) zákona o sociálním zabezpečení – tj. doba

péče o dítě ve věku do 3 let, jde-li o československé státní občany. Podmínka státního občanství pak musí být splněna ke dni podání žádosti o důchod, nikoliv v době, kdy matka o dítě pečovala. Shrnu-li výše uvedené, jako českou náhradní dobu důchodového pojištění je třeba ženě, která ke dni podání žádosti o důchod má české státní občanství, započítat dobu péče o dítě ve věku do 4 let jeho věku realizovanou přede dnem 1. 1. 1996 v bezesmluvní cizině.

Z osobního listu důchodového pojištění ze dne 21. 12. 2020 vyplývalo, že ČSSZ místo aby Vám přednostně započítala celé 4 roky péče o dceru Marii od narození do dosažení věku 4 let, tj. období od 13. 6. 1979 do 12. 6. 1983, jako českou náhradní dobu důchodového pojištění, zhodnotila takto pouze období od 13. 6. 1980 do 5. 7. 1981. Ve zbytku zmíněného období ČSSZ přednostně započítala dobu zaměstnání v Kazachstánu, což mělo negativní dopad na výši Vašeho dílčího důchodu, protože se zmenšil počet českých dob důchodového pojištění a navýšil se počet kazašských dob, za které nepobíráte žádnou důchodovou dávku.

V rámci mého šetření ČSSZ uznala, že je povinna Vám pro účely rozhodování o českém starobním důchodu přednostně započítat dobu péče o dítě jako českou náhradní dobu důchodového pojištění před dobou zaměstnání v Kazachstánu. Vydala proto nové rozhodnutí o starobním důchodu, v němž Vám celé období péče o dceru Marii do dne, kdy dosáhla věku 4 let, zhodnotila jako českou náhradní dobu důchodového pojištění. Započtením zmíněného období došlo ke zvýšení počtu českých dob pojištění, jež jste získala, a rovněž k navýšení Vaší důchodové dávky.

Změnu rozhodnutí ČSSZ realizovala ode dne přiznání starobního důchodu a poskytla Vám rovněž doplatek neprávem odepřené dávky.

ČSSZ tudíž přijala **dostatečná opatření k nápravě pochybení**, jehož se ve Vaší věci dopustila.

Vyřizování Vaší důchodové záležitosti proto ukončuji dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, aniž bych od ČSSZ žádal přijetí dalších opatření.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)